

۱۷

بـخـون

محمد فائزی فرد

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی - ۱۳۷۱

عنوان و نام پدیدآورنده: بذر حون / محمد فائزی فرد؛ ویراستار داستانی مسعود آذرباد؛ ویراستار خدیجه آسمیه.

مشخصات نشر: قم؛ کتابستان معرفت، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۶۴ ص، ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۳۷-۹۶-۵

وضعیت فهرست توییسی: فیبا

موضوع: داستان‌های فارسی - قرن ۱۴.

Persian fiction - 20th century

موضوع: داعش -- داستان

IS (Organization) -- Fiction

رده‌بندی کنگره: PIR ۸۳۵۶

رده‌بندی دیوبیس: ۸۳/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۱۴۵۷۷

عنوان: **سازمان**

ناشر: کتابستان معرفت

نویسنده: محمد فائزی فرد

ویراستار داستانی: مسعود آریاده

ویراستار: خدیجه آسمیه (گروه متنوک)

طراح جلد: نگار عباسزاده

صفحه‌آرا: حامد عطائی فرزانه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۳۷-۹۶-۵

چاپ: چهارم ۱۴۰۲

تیراز: ۵۰ نسخه

چاپ و صحافی: زمزم

کتابستان تهران: خیابان انقلاب، خیابان لیافی بزرگ، بین منبری جاوید و ۱۲ فوروردین، پلاک ۱۹۱

تلفن: ۰۶۶۹۶۲۹۵۹-۹۱۲۶۳۶۶۹۶۲

کتابستان قم: خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه چهارم، پلاک ۴۲۵

تلفن: ۰۹۱۲۶۳۶۶۹۶۲ / همراه: ۰۹۰۵-۳۱۰۷۴

پایگاه اینترنتی: www.Ketabestan.net

Ketabestan.ir: اینستاگرام

حقوق چاپ و نشر برای انتشارات کتابستان معرفت محفوظ است.

پیش‌گفتار

همه چیز از یک مهمانی ساده آغاز شد. بعد از سفری کاری در اطراف اصفهان، شب مهمان پدریزگ همکلام شدم. پیرمرد محترمی بود اما کهولت سن و تنهایی ناشی از مرگ همسر کار دستش داده بود. با خودش حرف می‌زد و گاهی ما را با نام‌هایی از زندگی گذشته‌اش صدا می‌زد.

نیمه‌های شب، وقتی بی‌خوابی کلافه ام کرده بود از جانم بلند شدم و بدون اینکه کسی را بیدار کنم، از اتاق بیرون زدم. می‌خواستم در حیاط قدمی بزنم بلکه خسته شوم و خوابم ببرد. اما در چارچوب در، تصویری می‌خوبیم کرد. با غچه و حیاط شلوغ خانه در آن تاریکی می‌همان سایه‌ای خمیده و لا غرب بود. ترسم که فرونشست صدای پیرمرد را شنیدم، خودش بود که لبه ایوان نشسته و باز با خودش حرف می‌زد.

بی‌خوابی فرصت خوبی بود که پای حرف‌هایش بنشینم. حرف‌ها و درد دل‌ها به داستان‌ها رسید و بعد خاطراتِ تاریخی که کمتر درباره آن صحبت می‌شد. از دوران سیاه می‌گفت، از شخصت یا هفتاد سال پیش، زمانی که نیروهای داعش و باقی تکفیری‌ها به داخل ایران سرازیر شدند. بیشتر حرف‌هایش را از پدر مرحومش نقل می‌کرد که آن زمان نوجوانی پُرشور بوده. می‌گفت اذان آزادی اصفهان را پدرش

گفته، که منظورش را نفهمیدم. اصفهان هیچ وقت به دست نیروهای داعشی نیفتاده بود که کسی بخواهد آزادش کند.

ماجرا برایم جذاب شد. رگ روزنامه‌نگاری ام تحریک شد و تصمیم گرفتم بیشتر بدانم. بازگشتمان به تهران را دور روز به تأخیر انداختم و به سراغ دیگر کسانی رفتم که شاید از ماجرا مطلع باشند. عجیب بود. داستان‌ها تغییر می‌کردند، زمانشان پس و پیش می‌شد، اما چند اصل همیشه در آن‌ها ثابت بود؛ اول اینکه اصفهان آزاد شده بود، دوم نامی پُر تکرار سر زبان‌ها بود که عده بسیاری اورا «قهرمان» و تعدادی نیز «خائن» می‌نامیدندش. آن، نام یکی از پیشه‌های قدیمی بود که دیگر رونقی نداشت؛ «مسگر». بیشتر شبیه افسانه‌های محلی بود و شاید در باب تمجید از پیشه‌ای بود که مدت‌هاست از رونق افتاده.

بعد از تعیین دولت مرکزی و فروپاشی نظام یک پارچه دولتی، اصنافی که شاید دهه‌ها پیش از این می‌باشند کاسته شده بود، دوباره جان گرفتند. طلافروش‌ها گرد هم آمدند و صنف «زرگول»، تأسیس کردند. در غیاب دولت، برای دفاع از شهر به پول نیاز بود و به نیروی رزمی: این مهاف و مشاغل بودند که می‌توانستند. نیاز شهر را بطرف کنند. مسگرها و آهنگرها و بنامان، قصاب‌ها و باقی اصناف هم وارد گود شدند.

مرخصی دوروزه یک هفته طول کشید. برگشتم تهران، و بعد از یک ماه تهران، به اصفهان آمدم و چله گرفتم. چهل روز مصاحبه کردم، تمام محله‌ها را زیر پا گذاشتم و تاریخچه اماکن را بیرون کشیدم. اما باز هم کم بود، سراغ کتابخانه‌ها و آرشیو روزنامه‌ها رفتم. اطلاعات کم بودند و پراکنده. اما هر خط آن را با ولع نوشیدم. بعد از چهار ماه همه‌ی قصه‌ها برایم تکراری بود.

در آخرین روزهای ماه چهارم، پیرمردی دیگر، باز مرا به ریسمان این ماجرا گره زد. به قبرستان قدیمی اصفهان و بر مزاری بی‌نشان کشاندم. گفت این مزار مسگر است. می‌گفت به خواست خود او مزارش را بی‌نشان رها کرده‌اند. نمی‌فهمم چرا باید کسی بخواهد که نامی از خود برسنگ مزارش نباشد. می‌توانستم به پیرمردی

که عصازنان و به سختی مرا راهنمایی کرده بود اعتماد نکنم. دلیلی برای اعتماد به حرف‌هایش نداشتم. اما زمانی که مقابل مزار ایستادم، از درون خالی شدم. انگار به سرمنزل مقصود رسیده باشم. روی مزار افتادم و اشک ریختم. نه برای کسی که آن زیرخواهد بود، برای آنکه زحماتم به سرانجام رسیده بود. شاید چون جز داستان‌ها و حرف‌ها، می‌توانستم به چیزی قابل‌لمس چنگ بیندازم.

قرار بود تحقیقات به شکل یک کتاب تاریخی دربیايد. اما به پیشنهاد دوست ویراستارم، همه برگ‌ها، فیش‌ها و فایل‌های تصویری و صوتی را به یک رمان تبدیل کردم. داستانی که در ادامه می‌خوانید حاصل تلاش او، چند ماه از زندگی من و هزاران سینه‌ای است که ابعاد مختلف این داستان را در خود حفظ کرده بودند تا پندها و رشدات‌های واقعی جاری در تاریخ از یادمان نرود.

محمد فائزی فرد

آیان ۳۰